

Avaluació i Intervenció en Salut Mental en la Infància i l'Adolescència

2015/2016

Codi: 43419

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4314949 Psicologia General Sanitària	OB	1	1

Professor de contacte

Nom: Lourdes Ezpeleta Ascaso

Correu electrònic: Lourdes.Ezpeleta@uab.cat

Equip docent

Eva Bailles Lázaro

Joaquim Puntí Vidal

Maria Esther Trepal de Ancos

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

L'objectiu d'aquest mòdul és examinar en profunditat els factors biològics i psicosocials associats als problemes de salut mental en la infància i l'adolescència, així com els procediments per a avaluar-los i intervenir sobre ells a nivell individual, familiar i/o comunitari, o bé, si es el cas, procedir a la derivació a l'especialista corresponent.

El mòdul s'orienta a tractar els problemes i trastorns més prevalents a la infància i adolescència, així com aquells que, encara que apareguin amb menys freqüència, el psicòleg general sanitari en exercici deu saber identificar per poder derivar a l'especialista.

Per a cada unitat d'estudi s'analitzarà de forma integrada:

- la guia de pràctica clínica
- les particularitats evolutives i de sexe/gènere
- les qüestions ètiques que es plantegen en aquest àmbit
- els factors de risc i protecció
- l'avaluació, diagnòstic i diagnòstic diferencial
- els tractaments basats en proves
- la coordinació multidisciplinària que implica el problema
- els criteris de derivació a l'especialista
- el seguiment i l'avaluació de l'eficàcia de la intervenció realitzada

Competències

- Analitzar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica.

- Aplicar els fonaments de la bioètica i el mètode de deliberació a la pràctica professional, ajustant el propi exercici com a professional sanitari al que disposa la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.
- Conèixer el marc d'actuació del psicòleg general sanitari i saber derivar al professional especialista corresponent.
- Conèixer en profunditat els factors biològics i psicosocials associats als problemes de salut i malaltia, especialment els relacionats amb la salut mental.
- Conèixer en profunditat els factors psicosocials associats als problemes de salut i malaltia.
- Conèixer en profunditat la naturalesa psicològica dels trastorns del comportament humà.
- Dissenyar, desenvolupar i, si escau, supervisar i avaluar plans i programes d'intervenció psicològica, en funció de l'avaluació psicològica i de les variables individuals i socials concurrents en cada cas.
- Formular hipòtesis de treball en recerca i recollir i valorar de manera crítica la informació per resoldre problemes aplicant el mètode científic.
- Planificar, realitzar i, si escau, supervisar el procés d'avaluació psicològica del comportament humà i dels factors psicològics associats amb els problemes de salut per establir-ne l'avaluació.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar l'eficàcia de la intervenció psicològica en infants i adolescents.
2. Conèixer els protocols d'actuació davant de determinats factors de risc en la infantesa i l'adolescència.
3. Conèixer les característiques clíniques dels trastorns en les diverses edats i les diferències per sexe per conduir la pràctica clínica amb una perspectiva evolutiva i de gènere.
4. Conèixer les tècniques, els procediments i els protocols basats en l'evidència per avaluar els problemes i els trastorns mentals d'infants i adolescents.
5. Conèixer les tècniques, els procediments i els protocols basats en l'evidència per intervenir en els problemes i els trastorns mentals d'infants i adolescents.
6. Discriminar quins mètodes i dissenys de recerca són més apropiats per donar resposta a un problema concret en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
7. Dissenyar programes de tractament individual en infants i adolescents i preveure la prevenció de recaigudes.
8. Formular adequadament preguntes, objectius i hipòtesis de recerca per resoldre problemes en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
9. Formular pautes per a pares i mares per afavorir el desenvolupament de l'infant i de l'adolescent.
10. Identificar actuacions professionals èticament inapropiades en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
11. Identificar aquells casos que, en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil, requereixen derivació a l'especialista o al dispositiu assistencial adequat, o que requereixen actuació interdisciplinària, i descriure els procediments d'actuació que cal aplicar.
12. Identificar els avenços en el coneixement dels trastorns mentals en infants i adolescents (definició i classificació, tendències epidemiològiques, processos causals, comorbiditat).
13. Identificar els factors de risc i protecció en relació amb els problemes de salut mental infantojuvenil segons l'edat i el sexe.
14. Identificar els mecanismes d'actuació i l'impacte dels factors de risc i de protecció dels trastorns mentals en la infantesa i l'adolescència.
15. Identificar els recursos i els mecanismes per afrontar els problemes de salut i malaltia mental.
16. Identificar i analitzar l'impacte sobre l'entorn familiar i psicosocial dels problemes de salut i malaltia mental.
17. Identificar, seleccionar i analitzar críticament la documentació clínica rellevant per a l'exercici de l'activitat professional en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
18. Integrar la informació de l'avaluació dels trastorns mentals en infants i adolescents per poder dur a terme una orientació terapèutica que inclogui els objectius prioritaris.
19. Integrar la informació de l'avaluació per arribar a conclusions diagnòstiques que incloguin el diagnòstic diferencial dels trastorns mentals en infants i adolescents.
20. Orientar les famílies perquè puguin decidir els tractaments d'elecció

21. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
22. Recollir i analitzar la informació de manera coherent amb els objectius i les hipòtesis de la recerca, i interpretar adequadament els resultats obtinguts, reconeixent-ne l'impacte en les persones i les comunitats, en l'àmbit de la salut mental infantojuvenil.
23. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Continguts

1. Detecció i tractament de problemes evolutius en la infància
2. Avaluació i tractament davant esdeveniments vitals estressants
3. Avaluació i tractament del trastorn per dèficit d'atenció e hiperactivitat
4. Avaluació i tractament dels trastorns de l'aprenentatge
5. Avaluació i tractament dels trastorns del espectre autista
6. Avaluació i tractament dels trastorns de la conducta
7. Avaluació i tractament dels trastorns d'ansietat
8. Avaluació i tractament del trastorn obsessiu-compulsiu
9. Avaluació i tractament de la depressió, suïcidi i conductes autolesives
10. Avaluació i tractament d'altres situacions i conductes de risc que poden requerir d'atenció clínica
11. Avaluació i tractament dels trastorns del comportament alimentari

Metodologia

Seminaris

Seminaris de problemes clínics (ABP)

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris	25,5	1,02	
Seminaris de problemes clínics	12	0,48	
Tipus: Supervisades			
Tutorització de treballs e informes	7,5	0,3	
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	43,5	1,74	
Preparació de seminaris de problemes clínics	18	0,72	
Preparació material seminaris	43,5	1,74	

Avaluació

Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) constarà com a "presentat".

Es considerarà que l'assignatura està superada quan s'hagi obtingut una qualificació mitjana ponderada 5.

Reavaluació: els estudiants que tinguin una qualificació d'avaluació continua (qualificació mitjana ponderada) entre 4 i 4.9. Aquesta prova tindrà un valor màxim de 2 punts que es sumaran a la nota prèvia. Cal aprovar la prova de reavaluació, es a dir, aconseguir un mínim de 1 punt, per sumar la puntuació a la nota prèvia. La reavaluació estarà focalitzada en totes les evidències d'aprenentatge

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen obert	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20
Exàmen tipus test	30%	0	0	2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 15, 16
Seminaris problemes clínics	30%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Bibliografia

Carrasco, M.A., Ramírez, I.M., y del Barrio, V. (2013). *Evaluación Clínica: Diagnóstico, formulación y contrastación de los trastornos psicológicos*. Madrid: Sanz y Torres.

Comeche, M. I., & Vallejo, M. A. (2012). *Manual de terapia de conducta en la infancia* (2a. Ed.). Madrid: Dykinson.

Christophersen, E.R. & Mortweet, S.L. (Eds.) (2009). *Treatments That Work With Children: Empirically Supported Strategies for Managing Childhood Problems*. Washington: American Psychological Association.

García, N. y Nogueroles, V. (2007). *Infancia maltratada: Manual de Intervención*. Madrid: EOS.

Guías de pràctica clínica del Sistema Nacional de Salud <http://portal.guiasalud.es>

Guías de pràctica clínica del National Institute for Health and Care Excellence <http://guidance.nice.org.uk>

Costas, C. (2003). *Avaluació psicològica del desenvolupament infantil: des del naixement fins als sis anys*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona

Ezpeleta, L. (2005). *Factores de riesgo en psicopatología del desarrollo*. Barcelona: Masson.

Ezpeleta, L. Y Toro, J. (2014). *Psicopatología del desarrollo*. Madrid: Pirámide.

Hunsley, J. & Mash, E.J. (2008). *Assessments that Works*. New York: Oxford University Press.

Martín, J. (2005). *La intervención ante el maltrato infantil: Una revisión del sistema de protección*. Madrid: Psicología Pirámide

Nathan, P.E. & Gorman, J.M. (Eds.) (2007). *A Guide to Treatments that Work* (3rd. Ed.). New York: Oxford University Press.

Pérez, M. (2006). *Guía de tratamientos psicológicos eficaces III: Infancia y adolescencia*. Pirámide.